

• S • G • B • T • B •

• I • G • G • I •

z. B. A. h

W. A.

J. q. 259.

38
COLLEGII TERTII
In Augustanam Confessionem

DISPUTATIO V.

continens

ANTIΘΕΣΙΝ ARTICVLI VI.

DE QUÆSTIONE

An iusti possint bene
operari & legem DEI
implere,

Proposita

In Electorali Academia VVittebergensi

P R Æ S I D E

JACOBO MARTINI S.S. Th.

Doct. & Profess. Publ. Primario, Facult. Theol.

Seniore, ac Templi Arcis Præposito,

RESPONDENTE

JANO PETRI SCHELDERUPPIO Norwego.

In Auditorio Collegii Veteris

Ad diem 4. Aprill.

WITTEBERGÆ,

Typis Hæredum SALOMONIS AUERBACH, Acad. Typogr.

ANNO M DC XXX.

COLLEGIUM MARTINI
In Augustiniana Confessione
Dissertatio
De Libertate
An iusti possunt pe-
ne operari & legem Dei
implere
In Electorali Academia Vitebergensi
P R A E S I D E
JACOBO MARTINI S.S.Th.
Doct. & Proct. Publ. Primario, scilicet Theol.
Senatore ac Temp. Acad. Proposito
JANO PETRI SCHELDERUPPIO Norw. ego.
In Augustino Collegio Vitebergensi
Ab die 4. April.
WITTEBERGAE,
Typis Heredum SALOMONIS ABERBACH, Acad. Typogr.
Anno MDCXXX.

Continuatio.

Uæ statim post exhibitam Augustanam Confessionem in articulo hoc sexto, & à quibus reprehensa, quæq; Sophismata contra illum mota & objecta fuerint, præcedente vidimus disputatione: requirit nunc Methodi nostræ ratio, ut in eâ, quæ subsequenter temporibus contra eundem, orthodoxamq; hanc nostram Confessionem ac fidem moliti sint adversarii Pontificii, & inter illos Jesuitæ, pari diligentia evolvamur. Horum autem tanta est multitudo, ut vix numerari, nedum omnium argumenta adscribi & refutari queant. Quod verò de verbis duntaxat velim intelligatur. Hæc quidem multis ac miris modis sunt variata, & continent alia atque alia argumenta adducta & adjecta: cum interim accuratius re inspectâ, nihil novi attulerint, sed eandem crambem iterum iterumq; coctam apposuerint. Ad unius igitur strophas quando fuerit responsum, omnes refutatae erunt. Quare ut hætenus, sic in hac quoque materia Becani selegemus Disputationem, quam in Scholastica sua Theologia de bonis operibus instituit: cujus quæstiones & argumenta ordine adducemus, more nostro resolvemus & refellemus. Deus sua gratia & Spiritu nobis porrò adsit, qui nos ducat in omnem veritatem, ut ipsi grata, Ecclesiæ proficua, nobisq; ipsis salutaria dicamus, faciamus.

T H E S E S.

I. Becanus de merito bonorum operum disputare incipiens, in proœmio refert ac præmittit, tria potissimum de hac re disputari solere inter Catholicos, hoc est Papanos & Adversarios. 1. *An justipossint facere aliqua opera, quæ bona sint.* 2. *An ex præcepto divino teneantur ea facere.* 3. *An, si faciant, mereantur aliquid apud Deum.*

II. Fingit nos & Calvinianos priores duas quæstiones simpliciter negare, figmentoq; illo magnam nobis facit injuriam: quippe qui illas nunquam simpliciter negavimus, sed ubique semper & constanter docuimus, posse omninò hominem pium bona opera facere: sed non perfectè & absolutè bona, ut illa requirit Lex, proindeq; nos illis justificari non posse. Deinde omninò docemus, quod teneamur ea facere, & omni studio ac labore eò contendere, ut omnes nostræ actiones, quoad ejus in hac infirmitate carnis fieri possit, legi divinæ sint conformes: si autem defectus occurrant, propterea non desperandū esse, cum Christus pro ipsis satisfecerit, vereq; pœnitentibus & credentibus, justitiâ Christi tegantur. Tertiam simpliciter, ut refert Becanus, negamus, & pleno ore dicimus: *Bona opera nullo modo esse meritoria.*

III. Ex hac autem doctrina nostra ejusmodi provenire fructus porrò calumniatur Becanus: nempè 1. *Neglectum bonorum operum.* 2. *Contemptum legum divinarum.* 3. *Licentiam peccandi, & omnia flagitia impune perpetrandi;* & 4. *Supinam securitatem.* Calumnia aperta est. Rationes enim, quas addit, non nostræ, sed cerebri Jesuitici figmenta sunt.

IV. *Primum dicit propterea sequi, cum nobis persuadeamus non posse nos bene operari.* At hoc non nos nobis, sed Jesuita sibi de nobis persuadet, non verò sine magno errore & nova calumnia: Jammodo enim contrarium probavimus ac testati sumus, renatum nimirum bene operari posse: sed opera illa nihil facere ad justificationem.

V. Secundum sequi affirmat: *Quia si leges divina servari non possunt, frustra in illis servandis opera collocatur.* En i. Vitium

non dicitur. Antecedens enim non est nostrum: sed figmen-
rum cerebri Jesuitici. Nos enim concedimus & volumus re-
natos juxta legem divinam vivere posse, imò debere: & licet
legem perfectè non impleant, opera tamen ipsorum Deo pla-
ceant, propter personam Deo reconciliatam. 2 Est Sophisma
à dicto secundum quid. Docemus enim, quod suo modo re-
nati legem implere possint. 1. Imputativè, quatenus per fidem
ipsis reverà imputatur obedientia Christi activa legi præstata.
2. Inchoative: quatenus non ex propriis quidem viribus, sed
ex gratia & operatione Spiritus Sancti inchoant præstare legi
obedientiam: quæ ipsa tamen quia imperfecta est (uti dixi-
mus) utiq; legi neque ex parte neque ex toto satisfacit: Siqui-
dem qui in uno deficit, omnium præceptorum reus est; *Jacobi*
2. v. 10. Interim DEO placent propter Christum, ut rectè do-
cet Lutherus in Articulis Smalcaldicis: *Sicut persona fidelis re-*
putatur justa per fidem, licet peccatum hereat in carne; ita & opera
bona credentium, reputantur justa & sancta ex gratia propter Chri-
stum. Tandem committitur fallacia causæ. Nam licet ser-
vari à nobis & impleri non possit lex divina: sunt tamen aliæ
causæ, ob quas illam in Ecclesia servare, & semper in conspe-
ctu & memoria habere debemus: nempe, ut, juxta *Augustinum*
de Spir. & Liter. admoneamur, quid fide exposcere, quo spem
præmittere debemus. *Neq; enim, ut Bernhardus subjicit, la-*
ruit præceptorem præcepti pondus hominum vires excedere: sed ju-
dicavit utile ex hoc ipso illos insufficientiæ admoneri, & ut scirent sa-
nè ad quem justitiæ finem nisi pro viribus oporteret. Quocirca man-
dando impossibilia, non prævaricatores Deus fecit homines, sed hu-
miles, ut omne os obturetur, & subditus fiat omnis mundus DEO.
Sermon. 50. in Cant. Sed hac de re suo loco pluribus.

VI. Tertium inde colligit, quod statuimus *liberos nos*
esse ab obligatione legis, & illius transgressionem nobis non imputari.
In utroque est Sophisma à dicto secundum quid. Primum
enim statuimus nos, renatos liberos esse obligatione legis,
quoad condemnationem & maledictionem: non autem quoad
obedientiam. Deinde transgressio nobis non imputatur,

seriō resipiscentibus & pœnitentiam agentibus : aliàs omnino imputatur.

VII. Quartum hinc concludit : quod docemus *vitam æternam non acquiri nostris operibus : sed spontè nobis offerri sine periculo amissionis.* Nulla rursus est consequentia. Nam licet non acquiratur nostris operibus, non tamen acquiritur sine fide : quæ licet donum Spiritus sancti sit, non tamen illam in nobis immediatè excitat, sed per auditum verbi, & obsignat confirmatq; , per usum legitimum Sacramentorum. Fides etiam licet non bonis operibus gignatur & acquiratur : malis tamen moribus perditur & amittitur, quandoquidem peccata mortalia & fides simul in eodem subjecto esse non possunt : Quemadmodum nec Belial & Deus Spiritus sanctus in eodem corde habitare. Ubi ergò mala sunt operum, ibi contristatur Spiritus sanctus, tandemq; prorsus expellitur, hoc expulso, ingreditur malignus Spiritus. Ubi autem Spiritus sanctus non est, ibi neq; fides est : & è contra ubi Spiritus malignus, ibi supina securitas, & ad omnis generis mala incitamenta innumera.

IX. Liquet inde, quod planè *ἀσφάλεια* sint : fidelem esse, & in supina securitate vivere, haud secus ac Solem esse & omni luce carere. Si enim fidelis est, non potest non maxime ab ejusmodi vitio securitatis abhorre, idq; totum ipsi adversum & contrarium esse. Filii enim Dei à Spiritu Dei ducuntur, non ad supinam securitatem, sed ut in timore ac tremore operentur salutem suam. Tam firma est hæc Becani consequentia ; atq; si forsàn Diabolus contra Angelos in bono confirmatos, in hunc modum disputaret : Vos Angeli estis confirmati in bono, & non dubitatis de æterna ac perpetua vestra salute. ergo aliter fieri non potest, quin in vobis sit summa securitas ad quidvis perpetrandum, etiam malum quodcunq;.

IX. Egregia sanè argumentatio Diabolis & Jesuitis digna. Illa confirmatio in bono tantum abest ut supinam in Angelis gignat securitatem : ut summam potius efficiat delectationem obtemperandi Deo, & tantum quæ ipsi placent peragendi, idq; liberè & motu planè spontaneo : sic etiam res se habet

bet cum fidelibus. Fiducia illa in Christum mediatorem, qua illos certos facit de salute æterna, tantum abest ut sit causa supinæ alicujus securitatis, matris nimirum omnium vitiorum; ut verum erga Deum amorem, & charitatem erga proximum excitet, & hominem ad omne bonum operandum promptum faciat. Ut enim arbor est, quoque sunt fructus: At sic arbor hæc, fides sive immota fiducia in Mediatorem, est arbor bona: Ergò non potest non bonos fructus facere: proindeque rursus nequaquam fieri potest, ut fides vera & supina securitas simul stare, & illius certitudo ejus causa esse possit: cum potius illam expellat, totaq; ipsi contraria sit ac repugnet.

X. Hactenus de præmio Becani: cumq; illud claudat restando iudicium Lectoris, & nos ad illud provocare possumus, monereq; ut videat lector, annon fructus hi Evangelio conformes sint: quod etiam magis constabit ex iis, quæ deinceps in refutando Becano dicturi sumus.

XI. Quæstionem ergò primam sic format Becanus: *An iusti possint benè operari & legem Dei implere.* Id negare Calvinum multis probat, quæ adferre nulla vel necessitas vel etiam utilitas suadet.

XII. Id tantum præmonendum, quod statum controversiæ ac quæstionem captiosè proponat Jesuita. Primum enim non sunt Synonyma: *non benè operari posse: & legem Dei implere non posse:* quæ interim ut synonyma ponit Becanus: nosq; illa eodem modo negare fingit, cum tamen non negemus *Renatos benè operari posse:* licet non concedamus, *illos legem Dei perfectè implere posse.* Deinde non simpliciter negamus, renatos legem Dei posse implere, uti id jammodò exposuimus.

XIII. Primam autem rationem, propter quam negemus propositam quæstionem, hanc adfert examinandam §. 9. nempe quod statuamus, *omnia iustorum opera esse damnabilia, seu peccata mortalia.*

XIV. Verùm hac de re suprâ disput. II. Collegii secundi egimus per totam, & demonstravimus th. 14. nunquam vel Lutherum vel Calvinum dixisse, *bona opera, simpliciter esse pecca-*

peccata : sed illum : in omni bono opere justum peccare : istum verò, ne unum quidem, à sanctis exire opus ; quod si in se censeatur , non mereatur justam opprobrii mercedem : proindeq; utrumq; concretè bonum opus considerare, ut, & quatenus ab homine, adhuc peccatis inquinato, proficiatur, sicq; dicere ac statuere, illa aliquem defectum, vitiumq; inhærens in se & natura sua particulari continere, nec absolutè perfectèq; bona esse. Imò demonstravimus falsum esse, quod inde colligit Becanus, *statuere vel Lutherum vel Calvinum Bona opera justificarum suâ natura mala esse, & peccata mortalia*, cum id illis tantum per Accidens tribuant, nempe ratione adjacentis defectus & imperfectionis, & sic quatenus in concreto, non in abstracto considerantur *ib.* 19. Sed quid opus est, ista omnia tautologicè repetere? videatur ipsa disputatio.

XV. Pergamus igitur ad argumenta contraria Becani : Primum, sumit ex fundamento contrario, quando § 9. sic procedit : *Ac primò quod ait, omnia justorum opera esse damnabilia seu peccata mortalia, facillimè refelli potest. Primò ex contrario fundamento. Nam ex fide certum est, in Baptismo & justificatione tolli omnia peccata, & infundi gratiam seu justitiam inhærentem, qua faciat hominem Deo gratum, amicum, & ab omni contagione mundum ac liberum, ut loco citato probatum est. Hinc contra Calvinum sic arguuntur : sicut ab homine injusto, immundo, & peccatis obnoxio, procedunt opera injusta, immunda & vitiosa ; ita ab homine justo, mundo, & internis gratia donis ornato, procedunt opera justa, munda & Deo grata.*

XVI. Primum argumentum desumptum à peccato originis, in Baptismo & justificatione sublato. Constat illud ex fide, ait Becanus : sed ex qua fide? sanè non vera & Christiana ; sed imaginaria & Pontificia : qua quidem fingitur peccatum originis in baptismo planè tolli : Contrarium verò docet scriptura, nempe (ut ex ea orthodoxi locuti sunt) tolli peccatum originis in baptismo non ut non sit, sed ut non imputetur. Hæc quia immota est sententia Spiritus sancti, non portæ quidem inferorum, nedum argumenta Becani contra illam prævalebunt, uti suo loco probavimus.

secundum quid: si nimirum quis illa coram Deo ostentare, & tanquam perfectè bona, quibus vitam æternam mereri possit, jactare velit. *Plura de hoc argumento vide Disputat. 11. Coll. 2. Th. 54. & seqq.*

XX. Secundo argumento probatur quidem, palmites, qui in Christo, tanquam in vite fecunda, sunt, ferre fructus, sed non statim in ea bonitate, in qua vitis est. Fieri enim potest, ut licet optimum succum ex vite trahat, fructus tamen faciat juxta conditionem ac bonitatem naturæ propriam. Quandoquidem fructus sequuntur naturam & conditionem causæ proximæ; non remotæ. Hæc quidem fertilitatem promovere, naturamq; insiti surculi & inde nascentium fructuum quodammodo temperare potest: totaliter autem non mutat.

XXI. Rem hanc alio adhuc modo explicat Becanus s. 77. *Potest hoc clarius explicari in hunc modum. Ut palmes ferat fructum, requiruntur & sufficiunt hæc pauca. 1. Ut sit in vite. 2. Ut succum & humorem ab ea trahat. 3. Ut habeat sufficientem Solem, à quo excoquatur. 4. Ut nullum sit impedimentum, quo ledi aut impediri possit, cujusmodi est nimium frigus, gelu, pruina, ventus turbulentiore, vermis corrodens, aut aliquid simile. At hæc omnia locum habent in homine justo. 1. Est in Christo tanquam in vite. Johan. 15. vers. 4. Ego sum vitis, vos palmites, manete in me & ego in vobis. 2. Trahit ab illo succum & humorem divine gratiæ Johan. 4. vers. 14. Aqua quam ego dabo ei, fiet in eo fons aqua salientis in vitam æternam. 3. Habet sufficientem calorem, quo excoquatur. Luca 12. v. 49. Ignem veni mittere in terram, & quid volo, nisi ut accendatur? Et cap. 24. v. 32. Nonne cor nostrum erat ardens in nobis? 4. Nullum est impedimentum. Non internum. Rom. 8. v. 1. Nihil damnationis est, iis qui sunt in Christo Jesu, qui non secundum carnem ambulant. Nec externum. Rom. 8. v. 38. Certus sum quia neq; mors, neq; vita, neq; angeli, neq; principatus, neq; instantia, neq; futura, neq; fortitudo, neq; altitudo, neq; profundum, neq; creatura alia poterit nos seperare à charitate Dei, quæ est in Christo Jesu Domino nostro. Sequitur ergò nihil deesse homini justo, quo minus possit facere bonum fructum.*

22. Po-

XXII. Ponamus omnia ita se rectè habere : adhuc tamen unum deest, nempe quod homo, qui in vite, Christo, est, adhuc carnales imbecillitates, vitiumq; originis in natura sua secum circumfert : Nam licet in justificato reatus peccati sit sublatus, adeoq; nihil damnationis sit, remanet tamen sensus, actus & radix peccati, quæ perfectionem ut in viribus internis negant; sic etiam illam in operibus impediunt. Quod sanè internum impedimentum maximum est. Taceo, quod etiam externa impedimenta non pauca sese offerant. Siquidem occasiones peccandi quotidie occurrunt, ut homo nesciat sapius, quod peccet, quando peccat. Hæc ergò si quoque abessent: forsan sequeretur, quod concludit Jesuita. Quia autem non absunt, sed palmiti adjacent, fit, ut quidem fructus multum boni succi contrahant è vite, non tamen possint non simul naturam defectusq; palmitis imbibere & imitari.

XXIII. Conatur porrò Becanus suum propositum probare ratione §. 12. *Idem, inquit, potest demonstrari & hoc modo. Ubicunq; sunt sufficientia principia rectæ operationis, ibi potest esse recta & honesta operatio : At in homine justo sunt sufficientia principia rectæ operationis : Ergò in homine justo potest esse recta operatio. Major per se nota est. Minor probatur, quia ad rectam operationem sufficiunt hæc tria principia. 1. Intellectus, qui intelligat, quid agendum sit, quid fugiendum. 2. Voluntas, quæ amplectatur id, quod ab intellectu tanquam bonum & honestum proponitur. 3. Potentia exterior, quæ exequatur id, quod voluntas amplexa est, & exequendum imperavit. Hæc autem sunt in homine justo. Nam intellectus ejus lumine divinæ fidei illustratus est, ut facillimè possit cognoscere, quid honestati sit consentaneum. Similiter voluntas à Deo excitatur & juvatur, per internam motionem, quæ prompta & robusta efficitur, ad desiderandum & amplectendum id, quod recta ratio faciendum dicitur. Deniq; potentia exteriores possunt illud exequi. Nihil ergò deest ad bonam & honestam operationem exercendam.*

XXIV. Respondemus primū, præsupponendo hanc distinctionem : Principia illa, quæ sufficientia dicit Becanus, vel sunt perfecta, vel imperfecta sive infirma. Si perfecta supponat Jesuita,

respondemus ad minorem negando ipsam per se notam esse : i-
mò est obscura . quid ? falsa est. Nam intellectus in hac vita
imperfectè illuminatur. Nunc enim cognoscimus ex parte,
& cernimus per speculum & per ænigma , tunc verò in altera
vita à facie ad faciem. 1. Cor. 13. v. 12. Sic voluntas excitatur
quidem , sed non perficitur. Quodq; ad vires attinet , disertè
Christus ait : *Spiritus promptus est , sed caro infirma est.* Matth. 26.
v. 41. Et Apostolus Paulus Rom. 7. v. 18. queritur : *Velle ad-
est mihi , sed , ut quod bonum est perficiam , non assequor.*

XXV. Si contrà Becanus principia illa supponat imper-
fecta , sive infirma , tum Syllogismi Majorem negamus. Cui
enim oculi , videre potest ; sed cuiusciosi , non benè videre :
cui crura , ambulare potest ; sed cui curva crura vel infirma ,
non benè ambulare : & in universum ab imperfectis principiis
effecta perfecta non producuntur.

XXVI. Probat porrò thesin & sententiam suam exem-
plo. §. 13. *Exemplo , inquit , res fiet clarior. Sit homo justus , qui
audiat vel legat hæc verba Christi ; Date eleemosynam : Certè si fi-
dem habet , facile advertet honestum & præclarum opus id esse. Acce-
dat divina motio , qua cor ejus tangatur & exstimuletur , ut velit con-
sentire , & executionem imperare. Posito hoc consensu & imperio ,
quid impedit , quin , si dives sit , & pecunias habeat apud se , possit paupe-
ri porrigere eleemosynam ? Et quod hic peccatum aut ubi ? Non in intel-
lectu , qui fide collustratus , judicat & proponit id quod honestum , lau-
dabile , & DEO beneplacitum est. Nec in voluntate , quæ à DEO
mota & corroborata , vult illud ipsum executioni mandare. Nec
in manibus , quibus eleemosyna porrigitur , quia obtemperant justo vo-
luntatis imperio.*

XXVII. Respondemus exemplo isto nihil probari ,
quàm quòd justificatus homo possit facere bona opera , quæ in
se & abstractè considerata , juxta substantiam operis bona sint :
quod non tantum de justificatis : sed etiam de ipsis Ethnicis
concedere possumus : verùm non consideramus nos opera in
idea , sed ut sunt & existunt in suis subjectis : Quæ igitur quia
perfectè bona non sunt , attrahunt & ipsa opera aliquid vitii ,
licet

licet aliàs secundum substantiam operis bona essent. Uti etiam intentio & finis (qui in enumeratione causarum perperam o-mittuntur) factum sive opus in se bonum moraliter, malum efficere possunt. Sic Pontificius quando dat eleemosynas, statim adest opinio meriti : quæ opus illud in se bonum inquinat, ut amplius bonum non sit : Sic in aliis alia sunt vitia : & si non actualia, originale tamen semper adhæret, quicquid etiam Pontificii ogganiant, & Spiritui sancto contradicant. Ad summam ! facimus aliquid legis, quando damus eleemosynas, & similia præstamus : sed non totam legem.

XXVIII. Videtur ad hoc respondere Becanus, quando §. 14. ita pergit, *At, inquit Calvinus, deest bona intentio. Imò non deest. Cum enim Deus movet voluntatē hominis justī, ut ex vera dilectione præbeat pauperi eleemosynam, & huic motioni ipse acquiescat, sanè non est mala sed bona intentio. Hinc sumo novum argumentum contra Calvinum, hoc modo: Quando homo justus facit aliquod opus, quod à Deo præcipitur & laudatur, & in eo faciendo habet bonam intentionem, tunc certè totum opus bonum, honestum & laudabile est. Sed hoc fit, quando ex amore Dei præbet pauperi eleemosynam : Ergò tunc facit opus bonum, honestum & laudabile. Major patet ex illis Christi verbis Matth. 6. v. 22. Lucerna corporis tui est oculus tuus ; Si oculus tuus fuerit simplex, totum corpus tuum lucidum erit, id est, si intentio tua sit bona, totum opus tuum erit bonum. Minor etiam patet ex eodem capite, ubi reprehendit Phariseos, quod facerent eleemosynas, quod orarent, quod jejunarent, non bona, sed mala intentione, nempe ad captandam inanem gloriam ex bonis operibus. Contra verò hortatur Apostolos & alios justos, ut ipsi bona, non mala intentione in iisdem se exerceant : sic enim fore, ut omnia ipsorum opera sint grata coram Deo. Attendite, inquit, ne justitiam vestram faciatis coram hominibus, ut videamini ab eis & c. Et infra: Te autem faciente eleemosynam, nesciat manus sinistra tua, quid faciat dextera tua, ut sit eleemosyna tua in abscondito, & Pater tuus, qui videt in abscondito, reddet tibi.*

XXIX. Respondemus, quod illa directio divina, voluntatem quidem humanam excitet ad actum dandi eleemosynas,

synas, quod substantiam operis bonam, sed non necessario in fine verum ac principale, quem agens sua actione & opere intendere debebat: nempe ut nihil aliud respiciat, quam solam gloriam Dei, & propter hanc solam quicquid facit, faciat: idque inde, quod quidem voluntas, ut diximus, a Deo ad opus bonum in hac vita excitetur, sed non perficiatur. Et licet voluntas ad directionem sui operis in hunc finem flecti nequeat; Deus tamen illud ipsum urget in suum & sibi propositum finem, nempe ut suspiria & preces pauperis exaudiat, ipsumque per hasce elemosynas sustentet. Et si etiam haec ipsa intentio agenti renato non desit, nondum tamen absoluta inde operis perfectio arguitur. Quandoquidem adhuc manet, quod detur elemosyna ab homine nondum plane renato, & ab omnibus peccati reliquiis depurgato; qui perfecte bonum opus facere nequaquam potest.

XXX. Facilis ergo est responsio ad majorem distinguendo inter opera sano sensu justa, & Deo grata: & inter opera plane perfecte & consummate justa, Deoque hoc nomine, nempe perfectae munditiae ac justitiae, grata. Quando majorem intelligit Becanus de bonis operibus, primo modo definitis, tum eam concedimus & sic totum argumentum. Verum Jesuitam & ejus causam nihil juvat: cum de ejusmodi bonis ac justis operibus non sit quaestio. Sin vero accipiat de operibus bonis, secundo loco descriptis, tum negamus majorem & minorem. Nam licet homo justus faciat aliquod opus, quod a Deo praecipitur, licet etiam id faciat ex amore Dei &c. non tamen facit id ut perfecte renatus, & ab omnibus peccatorum reliquiis depurgatus. Quamdiu autem homo in ejusmodi plenaria perfectione non constituitur, licet justificatus sit & renovatus: tamdiu ejusmodi consummate perfecta opera facere nequit. Placent tamen Deo, & justa censentur, inquis? Sic est: sed non propter consummata in ipsorum perfectionem & bonitatem, sed propter personam, quod illa per justificationem & peccatorum remissionem Deo reconciliata sit.

XXXI. Quod tertio attinet dictum *Matth. 6. v. 22.* Nihil ibi directe agit de bonis operibus, an intentione aliqua fiant
sive

five bona, five mala: sed de divitiis quomodo illæ bona cum conscientia possideri queant. Postquam enim hæctenus docuerat Christus, quàm periculosum sit thesauros hujus mundi, & opes terrenas rectè tractare: progreditur hoc versu 22. & per occupationem docet, quod propterea tamen divitiæ non sint simpliciter damnandæ. Cum enim Christo objici potuisset: Ergone fas non est ullo modo acquirere & possidere divitias? Ad hanc igitur tacitam objectionem allegatis verbis Dominus respondet, omninò fas esse, ita tamen, ut opera detur, quò animus servetur integer.

XXXII. Docet ergò Christus illa similitudine, tum demum innocuum reddi usum divitiarum hujus seculi, ubi possessionis animus rectus & simplex fuerit, nec à terrenis pendeat, sed in Deo acquiescat. Et est idem quod monet Spiritus sanctus Psal. 62. v. 11. *Divitia si affluant, nolite cor apponere.* Et quod David sibi optat, & à Domino precatur Psal. 119. v. 36. *Inclina cor meum ad testimonia & non ad avaritiam.* Nihil ergo hic de præstantia bonorum operum, sed tantum de legitima possessione, veròq; usu divitiarum hujus seculi.

XXXIII. Multo minus hujus similitudinis sententia five mens hæc erit: *Si intentio tua sit bona, totum opus erit bonum.* Quasi verò intentio sola efficere possit, ut opus sit bonum? Prædator quispiam iter faciens terra mariq; spoliat, pacatas regiones incursionibus infestat, & omnia, quæ occurrunt, rapit & depopulatur, in hunc finem, ut magnifica templa in honorem Dei ædificare, Ecclesiæ ministris opima salaria ordinare, cœnobîa & nosocomia erigere, ad illa conservanda multos magnosq; annuos redditus constituere, similiaq; splendida opera in gloriam Dei efficere queat. Hæc quidem intentio & finis bonus est: nunquid verò propterea actio prædatoria evadet bona?

XXXIV. Disputatum aliquando fuit inter Lutherum nostrum & Philippum Melanchthonem de votis monasticis, an sint opera bona: Philippus inclinavit in affirmativam hoc motus argumento: *Cujus actionis finis est bonus, illa ipsa actio quoq;*

quoq; bona est: At hujus actionis, nempe voti Monastici, finis est bonus, fit enim in honorem Dei: Ergo & ipsum votum monasticum est bonum. Respondit D. Lutherus: Philippe, urge tu finem, ego formam urgebo. Argutè. Significavit enim, quod fractionis sive operis forma non sit bona: quod tum propter finem ac per finem bona fieri nequaquam possit. Atq; consentit hoc cum illo Pauli: *Non sunt facienda mala, ut eveniant bona.* Rom. 3. v. 8.

XXXV. *Quarta. Probatio majoris, nihil evincit amplius, quam quod nullum opus, qualecunq; etiam sit, sine bona intentione & fine legitimo sit bonum. Verum inde non statim est inferendum: Ergo opera cum bona intentione facta sunt bona. Id enim fallit in illis, quæ quoad substantiam operis nihil in se boni habent: Et deinde, in istis quoq;, quæ peraguntur & fiunt à non perfectè renovatis, & ab omnibus peccatorum reliquiis non planè depurgatis, quales sunt omnes homines etiam justificati. Si enim Paulus, organon illud sanctissimum Dei, conqueri coactus fuit: *Scimus, quod lex spiritualis est; at ego carnalis sum, venundatus sub peccatum* Rom. 7. v. 14. Ergo multò magis nos cæteri, qui in sanctitate minimè pares vel æquales sumus Paulo, erecta facie in exquisitam claritatem legis intuentes libenter fateamur, eam spiritualement esse, nos verò carnales, & ex parte carnis legem infirmari, quo minus à nobis adimpleatur: ut hoc pacto obedientia Christi pro nobis præstita dulcescat: quæ negligitur, quamdiu homo suam justitiam ex lege stabilire nititur.*

XXXVI. Pergit Becanus §. 15. ad secundam suorum argumentorum classem: *Secundò, inquit, refelli potest ex iis scripturæ locis, quæ cap. 2. quest. 4. allata sunt. Verum ad illa à nobis Disput. II. Coll. 2. sufficienter est responsum.*

XXXVII. *Tertio, (subjicit) ex variis absurdis, quæ inde sequuntur; pauca attingam. Ac primo sequitur, hominem per peccatum justificari, quod sic ostendo. Omnia justorum opera sunt peccata & mera iniquitas; Sed fides est opus justorum: Ergo fides est peccatum: at sola fide justificamur; ergo solo peccato & iniquitate justificamur.*

XXXVIII. Respondemus Syllogismi majorem esse
crassam calumniam. Nam *opera justorum esse meram iniquita-*
tem, significat in illis nullam esse rationem boni: quis verò sa-
nus & Christianus id diceret? Dicimus nos esse peccata *κατὰ τὴν*, id
est, esse imperfectè bona. Quæ verò imperfectè bona sunt, non
sunt mera iniquitas, sed non sunt pura justitia, ut Gregorius di-
cebat. Deinde respondemus ad minorem i. per distinctionem.
Sumitur enim fides vel pro habitu; vel pro *ἐνεργείᾳ* & actibus
ejus. Si Becanus per fidem intelligit ejus actus, tum concedi-
mus, quod illa sint opera justorum hominum, haud secus ac
singula alia bona opera: verum hoc sensu negamus nos fide ju-
stificari, quia inficiamur nos ullis operibus justificari. Si verò
intelligit habitum: tum negamus fidem esse opus hominis. Est
enim opus ipsius Dei, sive Spiritus sancti *Joh. 6. v. 29. Act. 16, 14.*
2. Cor. 4. v. 13. Eph. 2. v. 8. Col. 2. v. 12. Et hanc fidem in cordibus no-
stris excitando & accendendo, Spiritus S. nos justificat. Deinde
committitur fallacia accidentis in eadem minore. Quod enim
fides dicatur peccatum, id fit per accidens: suæ enim naturæ ra-
tione, sive sumatur pro habitu, sive pro actibus hujus habitus,
peccatum nequaquam est: sed ita denominatur ob defectum,
ex corrupta natura supervenientem. Propriè itaq; loquendo
non fides, sed in fide est peccatum.

XXXIX. Quæ cum ita sint, facilè intelligitur, quo lo-
co syllogismus principalis sit habendus: qui sic rectè formari
potest: *Fides est peccatum: Fide justificamur: Ergo peccato justifi-*
camur. Major enim non habet illum sensum, quem verba
simpliciter intellecta præ se ferunt: sed ita intelligenda sunt:
in fide est peccatum: Fide justificamur: Ergone peccato justi-
ficamur? Non sanè hæc sequitur conclusio: sed duntaxat illa:
Ergo aliquo, in quo peccatum est, justificamur. Neque verò
hanc simpliciter concedimus consequentiam. Fides enim vel
sumitur sive pro habitu, sive pro *ἐνεργείᾳ* illius habitus, & sic
sive pro qualitate, sive pro actione: vel deinde ut relatio, nem-
pe applicatio, & terminum habet meritum Christi. Si ergò
fides, ut medius terminus, sumitur in prima potestate, nega-

G

mus

mus Minorem. Quandoquidem ita accepta fide non iustificamur. Si autem in posteriore usurpatur, negamus Majorem: tum enim fides in se non habet peccatum, sed meritum Christi: quod credenti applicat.

XL. Pergit Becanus ad secundum, quod fingit, absurdum: *Secundò sequitur, inquit, justos non debere credere: Nam omnia peccata sunt prohibita: At si omnia opera justorum sunt peccata, etiam opus fidei est peccatum: Ergò opus fidei est prohibitum: Ergò non licet credere.*

XLI. Nulla est consequentia in argumento. Neq; enim claudicans non debet incedere: quia malè incedit: neq; recens initiatus literis non debet legere, quia malè legit. Deinde distinguendum est inter opera. Quædam enim sunt per se peccata, nempe boni moralis nullam omninò rationem habent, ut blasphemix, latrocinia, furta, obtreccionem, hallucinationes, adulteria, sacrilegia, & id genus alia, quæ sanè mala non sunt teste *Augustino lib. 1. de libero arbitr. cap. 3.* quia lege vetantur; sed ideò vetantur lege, quia mala sunt: & sic mala sunt per se. Alia verò tantum per accidens ita d. nominantur, sua verò natura, & secundum substantiam operis peccata neq; sunt, neq; dici possunt: quandoquidem ex se habent rationem boni moralis, & tantum per accidens mali. De illis verum est, quod omnia sint prohibita: proindeq; de his & hoc sensu concedimus, omnia peccata esse prohibita, negamus verò omnia opera justorum esse peccata: & in specie fidem sive credere in Deum, esse peccatum inficiamur. Nam in Deum credere, per se & sua natura habet rationem boni moralis. Negamus etiam hæc opera, & hoc sensu sumpta, esse prohibita, sed tantum in iis prohibitam esse malam illam adjacentem rationem concedimus. Quandoquidem peccatum est credere cum aliqua sive incredulitate sive dubitatione, id est imperfectè: ipsum verò credere non est prohibitum. Et quis est tam expertus sensus communis, qui hoc non intelligat: quod, licet vinum sit per accidens malum, nempe propter ebrietatem, non tamen prohibeatur: quod, licet ambulatio claudicans per accidens, nempe propter
illam

illam imperfectionem claudicationis, sit mala, non tamen sit homini, qui vitium in crure habet, & claudicat, prohibitum ambulare, licet vitiosè ambulet: sic homini justo non est prohibitum credere, licet imperfectio quædam illi actioni adiaceat.

XLII. Tertium quod colligunt sine ratione absurdum Jesuitæ, sic à Becano proponitur: *Tertium sequitur: Deum præcipere & mandare, ut fiant peccata. Præcipit enim & mandat, ut fiant quædam opera à justis: At omnia illorum opera sunt peccata, teste Calvino: Ergò præcipit fieri quædam peccata.* Bellarminus adhuc auget hoc absurdum: *Si omnia justorum opera essent peccata mortalia, Deus peccaret mortaliter: Ratio consequentiæ est: Cum enim bona opera facimus, Deus est qui operatur in nobis Phil. 1. v. 43.*

XLIII. Laborat etiam hic discursus fallacia accidentis. Negamus enim opera justorū, quorum Deus in nobis causa est remota & prima, esse per se & sua natura mala: sed tantum per accidens inquinari per infirmitates & defectus, qui sunt in secunda causa, nempe homine. Quare perperam fit, si defectus secundarum causarum imputentur primæ causæ: uti quoque hodiè ab illis fieri videtur, qui seriò contra omnem sensum communem defendere satagunt, Deum esse causam peccati per accidens. Sic Soli etiam si omnes tribuant, quod in arboribus & per illas producat poma: quis autem tribuet Soli corrupta poma, & non potius arbori malæ. Sic secanti nulla culpa est securis obtusa acies. Sic Deus quando tum præcipit nobis, tum operatur in nobis & perficit opera, causa omninò est prima, atq; sic rectè dicitur, quod à Deo sint opera nostra: quod autem mala sint ista nostra opera, non à Deo, sed à nobis habent. Unde Paulus ad Phil. 2. v. 6. disertè scribit: Qui cepit in nobis opus bonum perficiet.

XLIV. Excipit Bellarminus contra datam solutionem: *Cum Deus non faciat nostra opera bona nisi per nos, id est, faciendo ut nos faciamus illa: Ergò si, ut à nobis fiunt, mala sunt, simpliciter mala non bona sunt.* Probat porrò illud exemplo: *Quia faber si securi utatur mala, non efficit bonas incisiones, sed malas.*

XLV. Verumenimvero, consequentia ista & contra sensum communem est, & contra universam scripturam sive Theologiam. Contra sensum communem: nempe qui expressè negat malum, à secunda & proxima causa proveniens & effectui accidens, primæ & universali causæ tribuendum esse; uti etiam negat ejusmodi effectus simpliciter sic malos censendos esse: uti ad sufficienter jam modò rationibus & exemplis probavimus.

XLVI. Contra sacram scripturam & Theologiam pugnat: quippe quæ constantissimè tenet, Deum uti malis bene. Quod etiam infinitis in locis docet Augustinus, lib. 6. Musicae cap. 11. *In malis etiam operibus nostris Dei opera bona sunt. Homo namq; in quantum homo est, aliquod bonum est. Adulterium autem, in quantum adulterium est, malum opus est: plerumq; autem de adulterio nascitur homo, de malo scilicet hominis opere, bonum opus Dei.* Idem Augustin. in Psalm 104. *Misit ante eos virum. Quem virum? Joseph. Quomodo misit? in servum venundatus est Joseph. Nempe quando factum est, peccatum erat fratrum, & tamen Deus misit Joseph in Aegyptum. En tibi utrumq; opus per homines factum, ibi adulterium; hic venundatio fratris: utrumq; peccatum abominandum & Deo maximè exosum: Deo tamen factum bene: ibi homo optima creatura: hic missio in Aegyptum: utrumq; optimum à bonitate Dei fluens.* Falsissimum utique est, opera Dei, quæ Deus per homines facit, si ab hominibus sint malè, simpliciter mala esse.

XLVII. Et lib. 3. contra Julianum Pelagianum cap. 3. tom. 7. mihi pag. 1071. *Qui (Deus) non facit voluntates malas, sed utitur eis ut voluerit, cum aliquid iniquè velle non possit.* Et in eodem tomo, libr. de Gratia & libero arbitrio cap. 21. pag. 1321. *Quis non judicia divina non contremiscat, quibus agit Deus in cordibus etiam malorum hominum quicquid vult, reddens eis tamen secundum merita eorum.* Et post pauca: *Agit omnipotens in cordibus hominum etiam motum voluntatis eorum, ut per eos agat, quod per eos agere voluerit, qui omninò injustè aliquid velle non novit.*

En

En rursus quomodo Deus agat ac moveat voluntatem vel ipsius hominis mali : & nihilominus, quod malum velit, eius causa non est : Quia autem unus notus est, sequitur quod non simpliciter sive absolutè malus est. Et hoc etiam aliter esse nequit : cum rursus juxta Augustinum *malum non potest esse sine bono*, in sexaginta quinque quaestionibus, quaest. 16. Et rursus lib. 14. de Civ. Dei cap. 50. *Mala sine bonis esse non possunt : quia natura in quibus sunt, utiq; bonae sunt.* Videatur idem Augustin. lib. 1. contra adversarium legis & Prophetarum, cap. 5.

XLIIIX. Hæc sanè de malis & quidem de apertè malis negari nequeunt : quomodo ergò inficias ibimus in bonis quicquam esse operis divini, propterea quod in illis datur aliquid corruptionis humanæ ? Hoc facit insulsus Jesuita, non rationalis cultor DEI, nec pius ac sincerus operum divinorum æstimator.

XLIX. Quod attinet exemplum allatum, ambiguitate sermonis fallit impostor, quando dicit : *Utentem securi mala non facere incisiones bonas.* Quandoquidem illud dupliciter potest intelligi. 1. Vel pro solaratione incidendi. 2. Vel pro toto ἀποτελέσµατι, ad quod dirigitur hæc partialis sectio. Primo modo quando sumitur, concedimus, quòd nulla bona fiat incisio ; hoc est, illud quod inciditur malè inciditur : id verò non potest imputari fabro, sed simpliciter & unicè fit vitio securis. Secundo verò modo quando accipitur, tum pertinet quidem ad fabrum : incisionem verò illam simpliciter malam dicendam esse negamus, quandoquidem incisione illa amputantur rami aridi, tota que arbor ab immunditie purgatur : quod sanè non malum sed bonum est, licet factum sit per securim, malam & mala incisione : proindeque non simpliciter mala.

L. Dehinc progreditur Becanus ad objectiones adversæ partis, *Videamus*, inquit, *quid adversarii pro se adferant. Primò obijciunt illud Eccles. 7. v. 11. Non est homo justus in terra, qui*
C 3 *faciat*

faciat bonum & non peccet. Hinc colligunt justorum opera non esse bona, sed peccata. Respondeo. Illa verba dupliciter intelligi possunt. Primò nullus est justus, qui faciat aliquod bonum, & non semper peccet omnibus suis actibus. Secundò, nullus est justus, qui semper faciat bonum, & non aliquando peccet. Prior sensus aperte falsus est, ut ex dictis patet. Posterior potest iterum duobus modis accipi. Primò non est justus, qui semper faciat bonum, & non aliquando peccet mortaliter. Hoc falsum est, & contra illud 1. Johan. 3. v. 9. Omnis, qui natus est ex Deo, peccatum non facit. Secundò, non est justus, qui semper faciat bonum, & non aliquando peccet venialiter. Hoc verum est, juxta illud, Proverb. 24. v. 16. Septies in die cadet justus, & resurget.

LI. Ad exceptiones Jesuitarum, quas contra hoc dictum, & verum ejus sensum ac interpretationem adferre solent Jesuitæ, supra Disput. II. Coll. 2. th. 21. 22. 23. sufficienter respondimus. Breviter. Quomodo justorum bona opera a nobis dicantur peccata, id satis explicatum est hactenus & inculcatum: non quod sint peccata simpliciter; sed tantum per accidens, propter imperfectionem dicantur.

LII. Notandum est, primum, quod concedat Becanus dictum Ecclesiast. admittere nostram interpretationem: nempe nullum esse justum, qui faciat aliquod bonum, & non semper peccet omnibus suis actibus. Quod autem postea subjungit, sensum hunc aperte falsum esse, idque ex suis dictis patere: Verba sunt. Primum enim ejus falsitatem nullo solido fundamento vel argumento demonstravit, uti id ex disputationibus nostris de Justificatione satis patet: Contrarium à nobis evidentissimis rationibus est evictum.

LIII. Deinde. Ut rectè intelligas lector, quomodo justus, faciens bonum, semper & in omnibus suis operibus etiam optimis peccare dicatur, nota, quod justus ita dicatur, non eo, quod bonum faciat: quandoquidem ipsum bonum facere, & quatenus id facit, non peccare concedimus: sed quod non debita perfectione faciat: cum juxta Jacob. 2, 20. qui totam legem observavit

servavit, offendit tamen in uno, factus sit reus omnium. Peccat ergo, inquam, justus, non faciendo, sed in actione deficiendo: non bonum operando, sed non perfecte operando: Haut secus ac luscus cum videt; videt quidem omnia, sed non bene sive perfecte videt. Sit ergo aliquis justus, qui observet omnes leges, nullus autem erit, qui omnes perfecte observet. Ergo ejusmodi justus, ut & omnium verè renatorum, opera suo quidem modo, nempe respectu & sic perfectione partium, perfecta dici possunt: cum illorum obedientia ad omnia Decalogi præcepta se extendat: non verò propterea perfecta sunt censenda respectu & perfectione graduum, quasi rigore legis & sic perfectione illis per omnia satisfiat: sed potius maxima ipsorum hic agnoscenda imperfectio, quippe quæ in nullo summam illam perfectionem, in lege præscriptam, attingant.

LIV. Deinde supra attulimus etiam alias rationes, propter quas hæc nostra interpretatio verissima sit, quas nunquam refellet Becanus, vel ullus alius Jesuita, cum & Augustinus illam probet. Quocirca quia sine ratione novam suam, Jesuita, & violentam rursus objiciat opinionem: eadem facilitate, qua asseritur, à nobis rejicitur, majoris facientibus apodicticas rationes & auctoritatem Augustini: quàm vanissimum coccyssimum Becani.

LV. Coronidis loco unicum adhuc notandum est, quod Becanus concedat justos sive renatos interdum peccare, id quod de actuali peccato intelligendum est. Si ergo peccat & peccare potest actualiter; sequitur quod ejus opera bona, licet cum legibus consentiant, sint imperfecta. Non enim ipsum juvare potest, quod dicat, *committere renatum tantum peccatum veniale.* Quandoquidem omne peccatum sua natura mortale est, ideoquæ justus, quando peccat, peccat mortaliter, licet propter fidem eadem illa peccata fiant venialia. Mortale hoc in se peccatum, est certè à causa aliqua interna, quæ nihil est aliud, quam ipsum peccatum originis, quod in homine renato remanens, non est otiosum sed *ἔργον* & negotiosum: quippe

quippe subinde tentatur homo à concupiscentia sua, *Rom. 7. v. 7. Jacob. 1. v. 14.* Quia ergò hæc mala concupiscentia homini renato adjacet, quamdiu hæc in terris vivit, perfectè justus esse, proindeque perfecta justitiæ opera facere nequit, & ideo per accidens peccata, hoc est, imperfectè bona sunt & rectè dicuntur.

LVI. Dicto illo *1. Johan. 3. vers. 9.* nequaquam probat peccata renatorum sua natura non esse mortalia : vel renatos esse sine peccatis. Quandoquidem tum sibi ipsi contradiceret Johannes quando *cap. 1. vers. 8.* disertè dicit, *omnes, quantumvis Sanctos, verè habere peccatum* : sed hæc ejus mens est, quod non vacet aut indulgeat carni & veteri Adamo, seu originali peccato & aliis actualibus, ceu ipsius fructibus & effectis : Ergò, *non potest peccare*, significat ipsam naturam piorum aut renatorum hominum abhorreere à peccatis, sibiq; cavere summo studio ab illis; si verò incidant in illa, maturè adhibeant remedium impetrandæ condonationis & ablutiois per sanguinem Christi.

LVII. Secundam Objectionem subjicit Becanus §. 17. *Secundò, inquit, objiciunt illud Esa. 64. v. 6. Et facti sumus ut immundi omnes nos, & quasi pannus menstruat a universa justitia nostra. In hoc testimonio ponunt victoriam. Sed frustra. Nihil enim ad rem facit. Primò, quia non intelligitur de hominibus justis, de quibus est nostra questio, sed de impiis & sceleratis; nec de omnibus, sed tantum de Judæis. 2. Nec de omnibus illorum operibus, sed solum de Sacrificiis & neomeniis, in quibus illi maxime justitiam suam collocabant; quæ tamen Deus execrabatur, juxta illud Esa. 1. v. 13. Ne offeratis ultra sacrificium frustra: incensum abominatio est mihi &c.*

LVIII. Primùm falsa est illa hypothesis Becani, loqui Prophetam tantum de injustis: quæ rursus sine ratione obtruditur. Falsum autem illam esse inde liquet. Loquitur Propheta de miserabili aspectu futuri exilii, in quod tam justis, licet paucis, quam injustis abrepti fuerunt. Deinde Esaias haud dubiè fuit renatus & pius : At is se includit. *Eramus, inquit, nempe ego*

ego & totus populus *eram* ut immundus: Additq; rursus: *Omnes nos*: Ego, totus populus, ut nemo excipiat, sive sit pius, sive impius, sive justus sive injustus, *omnes nos*. Ut ergo se non excipit, sic nullum vult exceptum.

LIX. Ut etiam hic Esaias ante exilium Babylonicum, sua & totius populi peccata, immunditiam & injustitiam agnoscit, sic idem fecit Daniel in ipso exilio & captivitate. *Dan. 9. v. 5. seqq.* Ubi etiam se includendo, reges, principes, patres, maximos minimos, *peccavimus*, inquit, *iniquitatem fecimus, impie egimus & rebellavimus, & recessimus a mandatis tuis & judiciis tuis.* Et v. 7. *Tibi Domine justitia, nobis autem pudor faciei* v. 8. *O Jehova nobis pudor faciei, regibus nostris, principibus nostris & patribus nostris, quia peccavimus tibi.*

LX. Deinde loqui Esaiam tantum de Judæis puerilis obiectio est. Quasi verò ratione illa, quatenus peccatores sumus, vel etiam justificati, non habeamus eandem cum illis rationem & conditionem: & quæ his respectibus de Judæis dicuntur, ad nos nihil pertineant? Sanè ut illi peccatores sunt, sic quoque nos, & ut peccatum in illis mansit post justificationem, sic quoque manet in nobis, & ut omnes justificati Judæi, non potuerunt non fateri, se esse in peccatis conceptos & natos, & neminem ipsorum consistere posse in iudicio DEI: sic idem & nos agnoscere & fateri cogimur.

LXI. Loqui quoque Prophetam, non de omnibus Judæorum operibus, sed duntaxat de illorum sacrificiis & neomeniis, manifestè rursus contradicit textui, qui diserte loquitur de omnibus operibus, de omnibus justitiis: *Et tanquam vestimentum, inquit Propheta, inquinatum, non nostra tantum sacrificia, non nostra tantum neomenia, sed OMNES justitie nostræ, & decidimus velut folium OMNES NOS, & INIQUITATES nostræ, tanquam ventus abstulerunt NOS.*

LXII. Et sanè si sacrificia Judæorum non placuerunt Jehovæ, quæ erant per se sancta, & ab ipso DEO mandata & instituta; quomodo reliqua opera DEO placere potuerunt.

D

Quid?

Quid? quod ex eo, quod Deus non amplius probaverat sacrificia Judæorum, apodicticè efficiatur, quod nullum opus, utut etiam sua natura bonum fuerit, in conspectu DEI bonum, sed injustitiâ fuerit: illoque nihil promereri poterint.

LXIII. Ita visum jam olim fuit Bernhardo, nempe loqui dictum hoc de ipsis operibus bonis justorum, de verbis Esaie Serm. 5. Nostra si qua est, humilis justitia, recta forsitan, sed non pura. Nisi fortè meliores nos esse credimus, quàm patres nostros, qui non minus veraciter, quàm humiliter agebant: Omnes justitiæ nostræ tanquam pannus menstruæ mulieris. Quomodo enim pura Justitia, ubi adhuc non potest culpa deesse. Idem de verbis Originis: de Paulo agens: Ut nec in se quoque peccati conscius haberetur, sed non in hoc, inquit, justificatus sum: qui autem judicat me, Dominus est. Illius enim profus nequeo declinare iudicium, & si justus fuero, non levabo caput, quoniam omnes justitiæ meæ tanquam pannus menstruæ coram illo. Non est, qui in conspectu ejus justificetur: non est usque ad unum. Cæterorum siquidem nemo est, quem non oporteat dicere DEO, Tibi peccavi, sed magnus, qui in veritate potest dicere, Tibi soli. Item Dionysius Carthusianus in Psal. 142. Quid est, quod Ezechias, Hieremias, Esther, Judith, alii multi leguntur, suas coram DEO justitias atque perfectiones allegasse? Et respondendum, quod non simplicitas, sed humano modo se justos dixerunt, scientes utique, quod omnes eorum justitiæ essent coram DEO sicut pannus menstruæ.

LXIV. Non est, quæ Alphonsus de Castro objiciat, loqui Prophetam de Justitia legis, sine fide in Christum: Opera autem fidei non esse talia.

LXV. Responsio expedita hæc est, differentiam ex lege & ex fide non dari in operibus oppositis: sed in operibus & gratia: propterea quod Justitia ex lege tantum iudicetur secundum opera: at justitia ex fide tantum secundum gratiam

tiam, quæ peccata remittit. Quocirca hæc potest esse in peccatoribus; illa verò non potest. Verùm nos jammodo de justitia ex operibus disputamus: importuna itaque transitio est ad justitiam ex fide. Ea propter Bernhardus quoque, ut audivimus, operibus Pauli hanc sententiam aptavit, quæ tamen ex fide fiebant. Et verò qui justii erant in Veteri Testamento, Esaias, Jeremias, Ezechias, Esther, &c. non destituebantur fide: Ergò etiam ipsorum opera ex fide erant. Quocirca illorum idem judicium cum iis, quæ in Novo Testamento fiunt.

F I N I S.

... qui peccata remittit. Quocirca nec potest esse in per-
sonis; illud non potest. Verum nos jam modo de
his ex operibus disputatur: impotens itaque transire
est ad justitiam ex fide. Et propter Bernardus quod
ne advidetur, operibus Pauli hanc sententiam aperit: per
tamen ex fide habet. Et vero postquam dicitur: et in Testa-
mento, et fidei, et fidei, et fidei, et fidei, et non desit
sacramentum fidei: Ergo etiam istorum operum ex fide
... Quocirca istorum idem iudicium erit
... hic, qui in Novo Testamento
... sunt

99 A 6900

ULB Halle 3
002 622 092

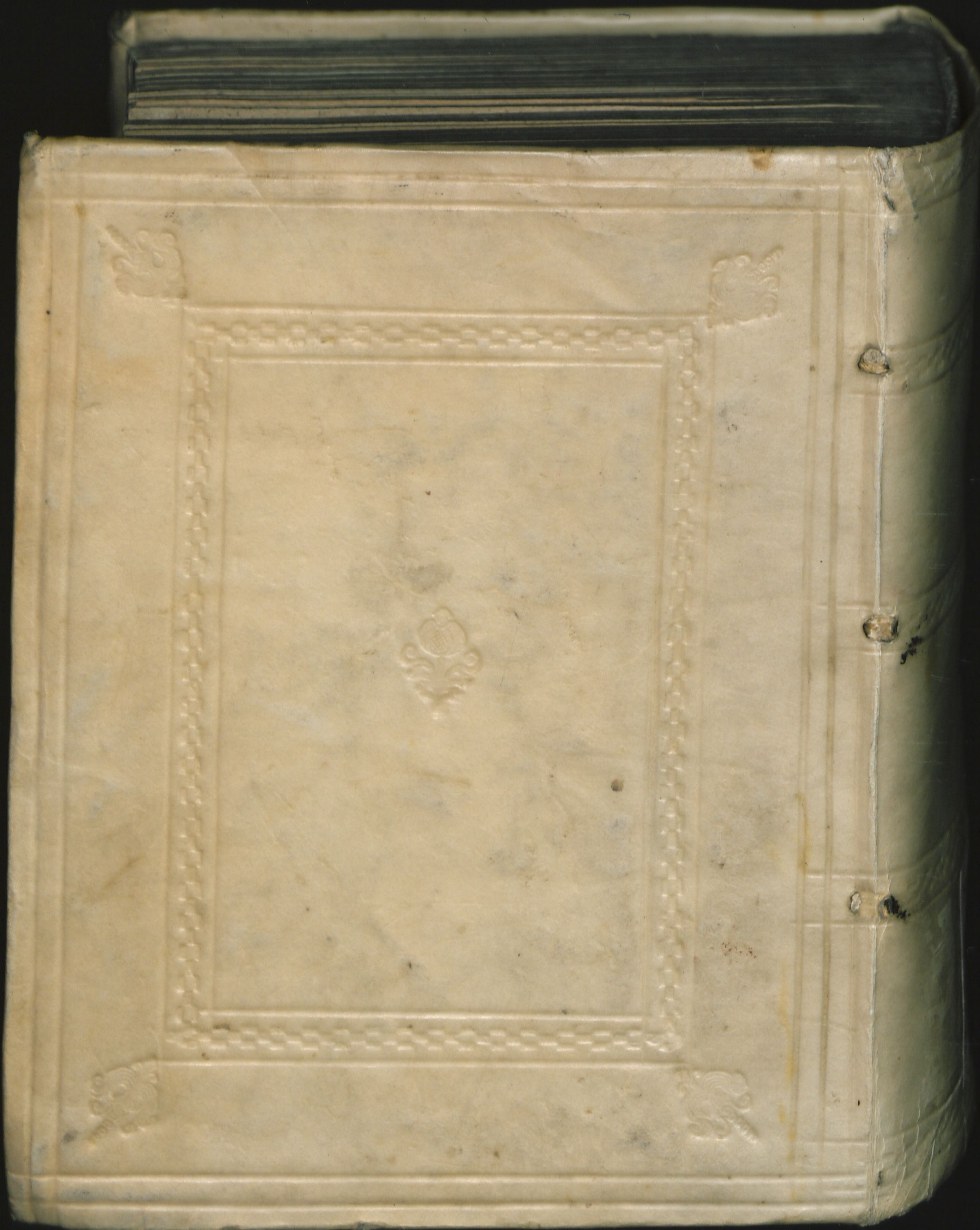

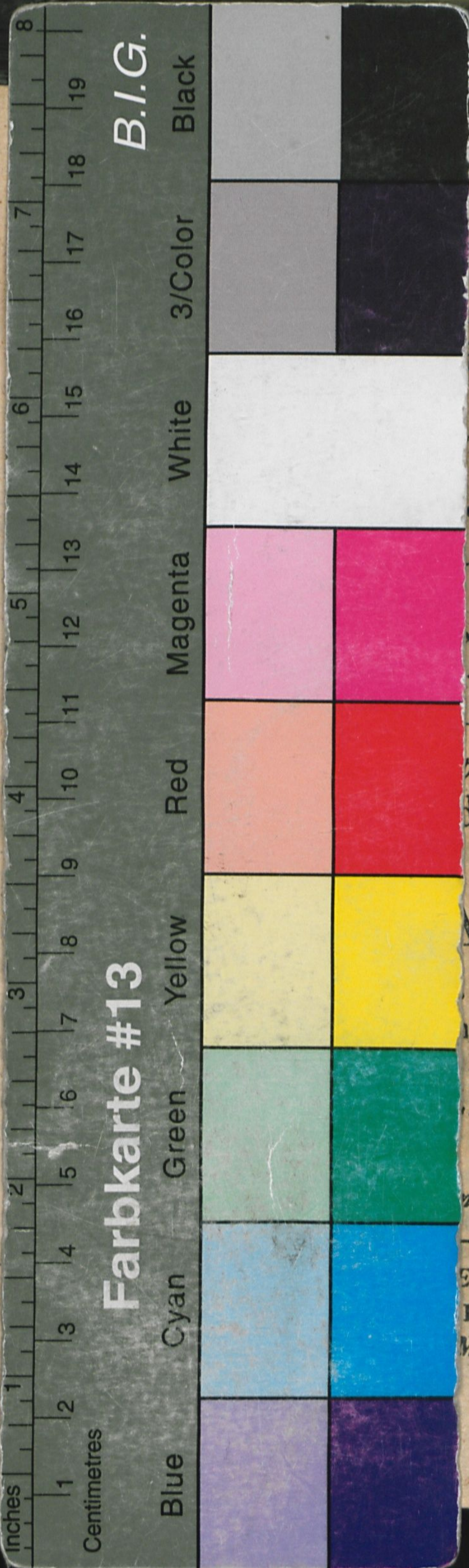
SB

Repro

VD 77

38

I TERTII
in Confessionem

ATIO V.
inens
ARTICVLI VI.
ESTIONE

possint be-

legem DEI
lere,

posita
ademia VVittebergenfi

S I D E
ARTINI S.S. Th.

Primario, Facult. Theol.
pli Arcis Praposito,
NDENTE

ALDERUPPIO Norwego.
Collegii Veteris
4. Aprill.

BERGÆ,
IS AUERBACH, Acad. Typogr.
M DC XXX.